

Σχεδιασμός προγράμματος ΠΕ

ΕΝΔΕΙΤΙΚΟ ΘΕΜΑ: «Η κατανάλωση της ηλεκτρικής ενέργειας στο σπίτι μας»

ΣΤΟΧΟΙ:

- A) Εφαρμογή όλων των φάσεων υλοποίησης ενός σχεδίου εργασίας
- B) Κριτικός αναστοχασμός του ρόλου του συντονιστή ενός σχεδίου εργασίας σε όλες τις φάσεις υλοποίησης του προγράμματος.

1. Εισαγωγή στο θέμα

Δυάδες – Τετράδες – Ολομέλεια

Ανακαλέστε γεγονότα και καταστάσεις που συνδέονται με το θέμα «ηλεκτρική ενέργεια στο σπίτι».

Πείτε μας γρήγορα την πρώτη έννοια που σας έρχεται στο μυαλό χωρίς να σκεφτείτε αν είναι σωστό ή λάθος (καταιγισμός εννοιών).

Διδακτική τεχνική: Καταιγισμός εννοιών.

Ανακαλεί προϋπάρχουσες γνώσεις και αντιλήψεις.

Είναι χρήσιμος για το ξεκίνημα ενός σχεδίου εργασίας γιατί βοηθά στην ανάδυση των υποθεμάτων.

Διαρκεί 2'-5', οι έννοιες καταγράφονται σε μια μεγάλη επιφάνεια (π.χ. χαρτόνι) ορατή από όλους τους συμμετέχοντες. Γίνονται όλες οι έννοιες αποδεκτές χωρίς να σταματάμε για διορθώσεις ή παρατηρήσεις.

Παρατηρήστε τις λέξεις που καταγράφηκαν και προσπαθήστε να δημιουργήσετε ομάδες με βάση το εννοιολογικό περιεχόμενο των λέξεων.

2. Αποτύπωση της προβληματικής κατάστασης

- Διατυπώνονται **ερωτήματα πραγματολογικά** («τι», «πότε», «πόσο», «ποιος», «πού» κ.λ.π.). Γεγονότα και καταστάσεις που διαπιστώνουν και αποτυπώνουν τις διαστάσεις του προβλήματος/ζητήματος. Η διερεύνηση αφορά την προσωπική εμπλοκή μας με το πρόβλημα. (Καταγραφή των πηγών κατανάλωσης ενέργειας στο σπίτι)
- Τι από αυτά θα μπορούσατε να αφαιρέσετε – περιορίσετε;

3. Διερεύνηση των αιτιών που διαμορφώνουν την προβληματική κατάσταση

- Διατυπώνονται **ερμηνευτικά ερωτήματα** («γιατί;») αναζητούνται τα **αίτια** που προκαλούν την προβληματική κατάσταση.

4. Διερεύνηση των **συνεπειών που έχει η προβληματική κατάσταση στο περιβάλλον την κοινωνία και την οικονομία. Αναζητούμε επίσης τις συνέπειες σε διαφορετικές ομάδες πληθυσμού.**

Ιδιαίτερη εστίαση θα πρέπει να γίνει στους **θεσμικούς φορείς** που εμπλέκονται ως προς το υπό μελέτη θέμα, αλλά και στις επιμέρους **κοινωνικές ομάδες**.

Παραδείγματα από: Ουκρανία – Περσικό πόλεμο – Πτολεμαΐδα – Νιγηρία

5. Ποιες είναι οι **λύσεις** για το πρόβλημα; Διατυπώνονται **αξιολογικές κρίσεις**. Οι λύσεις θα πρέπει να αναζητηθούν σε επίπεδο ατομικής αλλά και θεσμικής ευθύνης. Για παράδειγμα «τι θα μπορούσε να γίνει για να βελτιωθεί η κατάσταση;» «ποιες παρεμβάσεις θα μπορούσαν να γίνουν και από ποιον;» «μήπως μια λύση είναι επιθυμητή για μια ομάδα, αλλά ανεπιθύμητη από κάποια άλλη;» κ.λ.π. Στη φάση αυτή μπορούμε να ψάξουμε για ιδέες και από άλλες περιπτώσεις κοντά ή μακριά μας.

Δράσεις – παρεμβάσεις.

Στη φάση αυτή οι μαθητές σχεδιάζουν και ενεργοποιούν **κοινωνικές παρεμβάσεις και δράσεις** (Ερωτήματα Αυτοκριτικά ως προς τις προσωπικές αποφάσεις, στάσεις και αυτοκριτικούς αναστοχασμούς). Η κατάληξη ενός προγράμματος ΠΕ είναι πολύ σημαντικό να καταλήγει σε μια δράση – παρέμβαση των μαθητών/τριών, η οποία θα συνοψίζει και θα αποτελεί το καταστάλαγμα της θέσης τους στο υπό μελέτη θέμα. Η δράση – παρέμβαση θα πρέπει να είναι εξωστρεφής, να απευθύνεται στην σχολική αλλά και στην ευρύτερη κοινότητα και να έχει φαντασία!

Ολοκλήρωση του προγράμματος:

Όταν ολοκληρωθούν όλα τα βήματα της επεξεργασίας του θέματος θα πρέπει να υπάρχει ένα τελικό παραδοτέο έργο της περιβαλλοντικής ομάδας. Οι μαθητές/τριες αποφασίζουν σε συνεργασία με τον επιβλέποντα εκπαιδευτικό τη μορφή που θα έχει το τελικό προϊόν της εργασίας τους. Ένα κείμενο το οποίο θα συνοψίζει τα κυριότερα ζητήματα κάθε φάσης του προγράμματος θα βοηθήσει τους μαθητές/τριες να ξεκαθαρίσουν στο μυαλό τους σε μια αναστοχαστική διαδικασία συγγραφής την πορεία για την ολοκλήρωση του προγράμματος. Το κείμενο μπορεί να συνοδεύεται με υλικό σε ποικίλες μορφές και ό,τι άλλο κρίνουν οι μαθητές σκόπιμο να συμπεριλάβουν.

Παρουσίαση του προγράμματος:

Σημεία που πρέπει να προσεχθούν:

- Οι μαθητές/τριες παρουσιάζουν τα κυριότερα σημεία της δουλειάς τους, γιατί η παρουσίαση πρέπει να είναι σύντομη και περιεκτική.
- Το πρόγραμμα και πολύ περισσότερο η παρουσίαση είναι προϊόν της συνεργατικής εργασίας των μαθητών. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να θυμάται ότι δεν αξιολογείται κατά την παρουσίαση του περιβαλλοντικού προγράμματος. Θα πρέπει να είναι κατανοητό και εμφανές στο ακροατήριο ότι παρακολουθούν την εργασία των μαθητών.
- Θα πρέπει να τους ενθαρρύνουμε να χρησιμοποιήσουν όποιο τρόπο θέλουν για την παρουσίαση και να μην περιοριστούν στην αποκλειστική χρήση του power point.

Τα ερευνητικά εργαλεία με δυο λόγια....

Συνέντευξη:

Κατάλληλο ερευνητικό εργαλείο για τη διερεύνηση στάσεων, αντιλήψεων, ανάδειξη στερεότυπων. Χαρακτηρίζεται ως ποιοτικό ερευνητικό εργαλείο γιατί δεν απευθύνεται σε μεγάλο αριθμό πληροφορητών, αλλά διερευνά σε βάθος τις απόψεις των λίγων.

Οδηγός συνέντευξης: Αποφασίζουμε ως ομάδα τις πιο βασικές ερωτήσεις που θέλουμε να υποβάλουμε στους πληροφορητές μας και τις καταγράφουμε. Συνήθως δεν ξεπερνούν τις 4-5 ερωτήσεις. Ενημερώνουμε τους μαθητές/τριες μας ότι κατά τη διάρκεια της συνέντευξης θα πρέπει να φροντίσουν να υποβάλουν τις ερωτήσεις αυτές, αλλά να καταγράψουν και οποιαδήποτε άλλη πληροφορία οι πληροφορητές τους αναφέρουν και οι ίδιοι/ες δεν είχαν σκεφθεί να ρωτήσουν.

Ερωτηματολόγιο:

Μορφή ερωτήσεων: Είναι προτιμότερο οι ερωτήσεις να είναι κλειστού τύπου ώστε να κωδικοποιούνται ευκολότερα και να μην χάνεται χρόνος στην επεξεργασία τους. Κλειστού τύπου ερωτήσεις μπορεί να είναι: πολλαπλή επιλογή, κλίμακα.

Μέγεθος δείγματος: Αν οι σχολικές έρευνες δεν διεκδικούν την επιστημονική εγκυρότητα των μεγάλων ερευνών, θα πρέπει να εξοικειώνουν τους μαθητές/τριες με βασικές αρχές της επιστημονικής έρευνας. Το δείγμα του ερωτηματολογίου θα πρέπει να είναι ένας ικανός αριθμός, ο οποίος θα μπορεί να αποτυπώνει την τάση του δείγματος στις ερωτήσεις.

Μελέτες Πεδίου

Αναγνωριστικές : μελέτες που ξεκινούν χωρίς προηγούμενες υποθέσεις

Διαγνωστικές: μελέτες που ψάχνουν μια άμεση απάντηση σε πρακτικές ερωτήσεις

Πειραματικές : μελέτες που γίνονται για επαλήθευση υποθέσεων

Για περισσότερα... L. Cohen, L. Manion, K. Morrison, Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας, εκδ. Μεταίχμιο.

Επεξεργασία κειμένων και φωτογραφιών:

Για να αποφύγουμε τη συρραφή κειμένων χωρίς κριτική ανάλυση και για να αξιοποιήσουμε το φωτογραφικό υλικό είναι σκόπιμο να δοθούν στους μαθητές/τριες κατευθυντήριοι άξονες με τη μορφή ερωτήσεων για την ανάλυση τους. Οι ερωτήσεις συνδέονται με τα υπό διερεύνηση ερωτήματα και αναδεικνύουν κριτικά τις διαστάσεις τους. Για παράδειγμα:

Κείμενα και φωτογραφίες από τη διαφημιστική καμπάνια των εταιρειών ηλεκτρικής ενέργειας. Πιθανές ερωτήσεις που μπορεί να δώσουμε στους μαθητές/τριες:

- Ποιο είναι το βασικό σλόγκαν της καμπάνιας;
- Με ποια μέσα κοινοποιείται η διαφημιστική καμπάνια στο κοινό;
- Ποια είναι τα σύμβολα που χρησιμοποιούνται;
- Ποια συναισθήματα ή σκέψεις προσπαθεί να κινητοποιήσει στους καταναλωτές – χρήστες

